

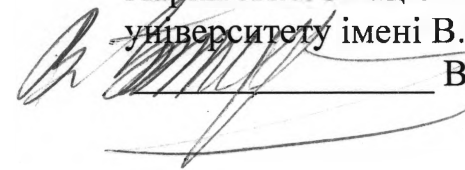
ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради

Харківського національного

університету імені В.Н. Каразіна

В.С. Бакіров

РІШЕННЯ

Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з питання «Про стан підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в університеті» від 25 червня 2018 р.

Заслухавши та обговоривши доповідь проректора з науково-педагогічної роботи проф. Азаренкова М.О., Вчена рада відзначає, що навчальний процес і широкий спектр наукових досліджень для підготовки кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру і докторантуру в університеті забезпечуються кваліфікованим професорсько-викладацьким і науковим складом співробітників. В університеті працюють 262 штатних доктори наук, професори і понад 920 кандидати наук, доценти, діє 13 докторських і 8 кандидатських спецрад із захисту дисертацій за 42 спеціальностями.

Основним джерелом формування кадрового потенціалу вищої кваліфікації в університеті є докторантура, аспірантура та інститут здобувачів.

Зараз в аспірантурі навчаються 240 (155/85) осіб, у т.ч. 72 (17/55) аспіранти – за контрактом. Найбільше аспірантів навчається за філософськими, філологічними, економічними, соціологічними спеціальностями. Найменша кількість аспірантів на фізико-енергетичному та екологічному факультетах. Зазначимо, що зараз в університеті навчається 11 аспірантів-іноземців.

До наукового керівництва аспірантами залучено 100 докторів наук і 68 кандидатів наук.

Великим залишається відсів з аспірантури. Зокрема, максимальний відсів був у 2014 році і склав 57 осіб, а у 2017 р. – 37 осіб. Найгірші показники на факультеті психології, на якому відсів за 2012 – 2018 рр. складає 21 особу.

У 2017 р. до аспірантури університету було зараховано 86 осіб, у т.ч. 54 – за денною формою навчання (з них 5 за контрактом) та 32 – за заочною та вечірньою формами навчання (з них 31 за контрактом). В цьому році аспірантуру закінчила 61 особа. З них захистили дисертації в термін навчання в аспірантурі 13 осіб (21%), після закінчення терміну навчання - 8 (13%).

До кафедр університету зараз прикріплений 56 здобувач, у тому числі 48 –

для написання дисертації. Зазначимо, що у 2007 р. в університеті в цілому налічувалося біля 200 здобувачів, з яких 69 – для написання дисертацій.

Вважаємо за необхідне звернути увагу на те, що:

- Відсоток аспірантів, які закінчують аспірантуру із захистом дисертації в останні роки (2012 – 2017 рр.) складає 55% і дуже відрізняється для природничих і гуманітарних спеціальностей. Залишається великим відсів з аспірантури. Для природничих факультетів і 4-х річний термін аспірантури, може бути недостатнім для її успішного завершення.

- Для ряду факультетів аспірантура в значній мірі служить місцем розподілу студентів після закінчення університету. Ради факультетів і кафедри не завжди приділяють достатню увагу контролю за підготовкою аспірантів. Звіти аспірантів заслуховуються поверхово, слабо контролюється робота наукових керівників. В деяких випадках факультети пропонують керівництво аспірантами кандидатам наук, які не мають достатнього наукового досвіду.

- За останні роки значно зменшилася кількість здобувачів, хоча саме інститут здобувачів до недавнього часу складав основний резерв для підготовки кадрів вищої кваліфікації.

- На жаль, недостатньою є кількість аспірантів-іноземців на усіх спеціальностях університету. Потребує вдосконалення робота з набору аспірантів-іноземців. Треба створити економічно зумовлену систему навчання англійською і українською мовами.

- На сайтах кафедр університету для іноземців треба створити цікаве та інформативне представлення програм підготовки докторів філософії.

- Необхідно посилити контроль з боку ректорату і деканатів за підготовкою кадрів через докторантуру та аспірантуру за новими спеціальностями, відкритими в університеті.

- На підготовку кадрів вищої кваліфікації за природничими напрямками впливає відсутність сучасної та застарілість діючої в університеті матеріально-технічної бази наукових досліджень та недостатня кількість закордонних наукових відряджень.

Учена рада ухвалює:

1. При формуванні плану підготовки кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру і докторантуру університету вважати визначальним фактором підтримку наукових шкіл університету та відповідність наукових розробок керівників аспірантів сучасному світовому рівню.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, директори НДІ, завідувачі кафедр.

Термін: постійно.

2. Деканам факультетів, директорам НДІ:

– на засіданнях вчених рад факультетів та НДІ всебічно обговорити проблему підготовки кадрів вищої кваліфікації через аспірантуру і докторантуру та проблеми посилення діяльності інституту здобувачів, як головного резерву з підготовки кадрів на факультетах та в НДІ; проаналізувати якість роботи наукових керівників аспірантів і докторантів; прийняти необхідні рішення щодо подальшого упорядкування діяльності та підвищення ефективності роботи аспірантури та докторантури на факультетах та в НДІ;

– посилити вимоги до проведення атестації аспірантів та докторантів;

– прийом до аспірантури та докторантури проводити за конкурсною основою з підвищеними вимогами до претендентів. У зв'язку з цим:

- частіше зараховувати до аспірантури здобувачів, які мають наукові публікації або готові до друку матеріали за тематикою досліджень, а аспірантів на 3 рік навчання, як правило, рекомендувати при наявності 3-ох і більше статей, надрукованих у провідних наукових виданнях;

- створити умови для залучення іноземних студентів для навчання в аспірантурі університету.

– активізувати можливості співробітництва з установами НАН України стосовно використання наукової бази та обладнання, якого немає в університеті.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, директори НДІ.

Термін: до 31.12.18.

3. Завідуючій відділом аспірантури завершити роботу над створенням Положення про аспірантуру і докторантуру в університеті, передбачивши в ньому структурну модифікацію відділу.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи, завідувач відділу аспірантури.

Термін: до 30.09.18.

4. Ректорату постійно вдосконалювати систему матеріального заохочування результативної роботи аспірантів, докторантів та їх керівників і консультантів.

Відповідальні: ректор, проректори з наукової та науково-педагогічної роботи.

Термін: постійно.

5. Ввести в практику щорічне вибіркове заслуховування на ректораті звітів факультетів та кафедр щодо стану підготовки кадрів вищої кваліфікації.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів, директори НДІ.

Термін: починаючи 01.09.18.

6. Контроль за виконанням рішення покласти на проректора з науково-педагогічної роботи М.О. Азаренкова.